

AZ EGYHÁZI ÉV MISÉI.

A megtestesülés ünnepkörének bevezetése.

ÁDVENT.

A karácsonyi ünnepkör bevezető része az ádvent. Természetes, hogy ez a bevezető rész csak azután keletkezett, amikor az Egyházban elterjedt a karácsony megünneplése, tehát az V. századtól fogva, de még akkor is majd négy, majd öt hétig tartott, míg végül VII. Gergely pápa véglegesen rendezte és négy vasárnapban állapította meg. Ádvent ma Szent András apostol ünnepéhez (nov. 30.) legközelebb eső vasárnapkal kezdődik és tart december 24-ig. (A neve a latin adventus: eljövétel szóból származik és ez a név jelzi, hogy ez az idő az Úr eljövételére emlékeztet.)

Ezt az időszakot három vonás jellemzi: 1. ádvent az imádság ideje; 2. Krisztus eljövételére való várakozás és a Messias után való vágy; 3. a Szűzanya tisztelete.

1. *Az ádvent, mint bűnbánati idő.* Minthogy az egész karácsonyi ünnepkör kialakulására a már meglevő húsvéti ünnepkör volt hatással, azért az ádvent hasonlít a nagybőjthöz, mint előkészítő idő. Ezért az ádventnek első jellemvonása a bűnbánat, mert erre és imádságra serkent. Ennek a külső jelei: *a)* Az egyházi szín ádventben a bűnbánat és vezeklés színe: a viola; kivétel a harmadik vasárnap, amelynek örvendetes jellege van, azért rózsaszínben misézhet a pap. *b)* A szentmisében nem mondja a pap az angyalok énekét, a Glóriát és a végén Ite Missa est helyett *Benedicamus Domino*-t mond. A breviáriumban pedig nincs

Te Deum. c) Az orgona nem szól az istentiszteletek alatt, nehogy zavarja a bűnbánó hangulatot. d) A szerepök nem öltöznek az öröm ruhájába: a dalmaticába és tunicellába, hanem csak az albát veszik magukra, vagy az úgynevezett «casula plicata»-t, a felhajtogatott miseruhát. e) A szentmise szövege is erre a bűnbánatra és komolyságra int. A szentleckékben Szent Pál apostol önmeztagadásra, bűnbánatra, böjtre, imádságra és az erények gyakorlására figyelmeztet. Az evangéliumok közül az első az utolsó ítéletről, a többi Keresztelő Szent Jánosról szól, és szintén arra intenek, hogy tartsunk bűnbánatot és így készítsük elő az Úr útját. f) Ezért pl. egyes szerzetekben még ma is böjt van ádvent szerdái és azért nem szabad ádvent idején ünnepélyes menyegzőt tartani. (Csendeset szabad.) Mindazonáltal az ádvent nem olyan szigorú idő, mint a negyvennapos nagyböjt, mert teli van bizalommal, reménnyel. Ezért például a szentmisében van Alleluja.

2. *Ádvent az Úr eljövételére való várakozás ideje.* Az Úrnak hármaskor eljövételéről szól a liturgia: a történelmi eljövételéről a múltban; kegyelmi eljövételéről ma is minden ember lelkében, a jelenben; és az utolsó eljövételéről a jövőben, a világ végén. — A liturgia azért hármaskor alakban mutatja be ádventben az Urat. Mint *gyermeket*, ki Betlehemben született; mint *Üdvözítőt*, ki ma is lelkünk megváltója; és mint *Bíró*t, aki felhőtrónján ítél eleveket és holtakat. Az első eljövételéről úgy emlékezik meg az Egyház, hogy lélekben visszahelyezkedik a Krisztus előtti korszakba. Ahogy ebben az időben vágytak az igazak a Messiás után, ahogy ők imádkoztak az eljövételéért, úgy vágyódnak és imádkoznak az Egyház ma is a liturgiában. Különösen sokszor olvassa ebben az időben Izaiás próféta jövődöleseit, aki a legmegkapóbban felezte ki az ószövetség messiási vágyát. A második, kegyelmi eljövételéről azzal emlékezik meg a liturgia, hogy egyrészt int az Úr útjának előkészítésére, másrészt valóban elő is készíti ádvent liturgiájával, hogy méltán fogadhassuk szívünkbe az Urat. A harmadik eljövételéről az első vasárnapi evangélium szól. De ezenkívül az egész ádvent telve van a «paruzia», az Úr eljövételének gondolatával. Az utolsó ítéletre eljövő Úrról a keresztény ókorban nem úgy gondolkodtak, mint a középkor a «Dies irae» himnuszában — félve és remegve az igazságos bírótól. Azonban egyúttal mint a győzelem és az öröm boldogító napját várták Krisztus dicsőséges eljövetelét. Így tehát egész földi életünk nagy ádvent, melynek karácsonya lesz az Úr Jézusnak színről-színre való látása. Ebből a szempontból az egész egyházi év tulajdonképpen ádvent, mert évről-évre megismétlődő misztériumaival előkészíti az egész Egyházat a nagy napra, «Krisztus napjára», amelyre gondolva mondták az őskeresztények: «Mara-nata» — Jöjj el, Urunk! — Hogy ez utolsó eljövétel volt a karácsonyi ünnepkörben uralkodó eredeti gondolat, mutatja az a tény is, hogy egyideig Hetvened vasárnapjával kezdődött a liturgikus év — és a mennybemenetel után folytatódott az Úr ismét eljövetele után való vágygal, és az év befejezése volt az

Epiphania — Krisztus királyi megnyilatkozásának ünnepe. Csak mikor advent lett a liturgikus év kezdete, akkor gondoltak inkább az Úr Jézus történeti életére.

3. Végül advent a leggyengédebb Mária-tisztelet ideje. Hogy is ünnepelhetné az Egyház advent idején az eljövendő és várva-várt Üdvözítőt anélkül, hogy ne gondolna a Szűzanyára, ki szíve alatt hordozta, akit az egész világ várt. Ezért teljes joggal nevezhetjük adventet liturgikus Mária-hónapnak. Erre szolgálnak a liturgikus szövegben előforduló Mária-köszöntéseken kívül első-sorban a hajnali misék — a roráték. Így nevezük az introitus első szaváról *Rorate* azokat a votív miséket, melyeket adventben naponként lehet mondani. (1328. l.) És szép, igazán finom szimbólum van abban is, hogy a hajnal pirkadásakor mondják ezeket a miséket, mert Mária a hajnal, aki jelezte, hogy jön Krisztus, a világ világossága, az igaz Nap. Még jobban a kereszténység hajnalcsillagának mutatja be a szent Szűzet a Szeplőtelen Fogantatás ünnepe, mely advent elejére, december 8-ára esik. Ekkor ünnepeljük Máriát, mint azt a «signum magnum»-ot, nagy jelet, melyet Szent János evangélista ír le. Ő az az asszony, kinek «ruhája a nap, a hold a lábai alatt és fején tizenkét csillagból álló korona ragyog». Ő az, kit úgy köszöntött az angyal: Üdvözlegj teljes malasztal.

Advent első vasárnapja.

(Stációs-templom: Sancta Marla Major bazilika.)

A liturgikus év első vasárnapja. Ott állunk az egyházi évnek és karácsony ünnepének kapujában. Ezért az Egyház rámutat az Úrra, aki eljött szegénységben és alázatosságban, hogy megváltson bennünket és az Úrra, aki eljön megegyeszer dicsőségben és hatalomban, hogy megtérítse az eleveneket és holtakat. Ezért a mai vasárnap alaphangulata a félelem, mert «a félelem a bölcsesség kezdete». Ezt a félelmet akarja bennünk felkelteni édesanyánk, az Egyház, hogy rettegve a Bírótól, meneküljünk a Megváltóhoz. Az újesztendő kapujában az utolsó ítélet harsonája fogad: rövid az idő, jön az örökkévalóság. Térjünk meg tehát (mondja a szent-lecke), tekintsünk bizalommal a Megváltóra (figyelmeztet az introitus), hogy ne kelljen remegnünk az eljövendő Bírótól. Íme

mai vasárnap nagy döntése: vagy-vagy. Vagy a kegyelmes Megváltó, — vagy a szigorú ítélő Bíró. Melyiket válasszuk?

Bevonulásra. (Zs. 24, 1-3.)

Mozzád emelem lelke-
met, Istenem, te-
benned remélek; ne
hagyd, hogy megszégyenül-
jek, s ellenségeim belőlem
gúnyt űzenek: hisz senki,

Introitus (Ps. 24, 1-3.)

Ad te levávi ánimam
meam: Deus meus,
in te confido, non
erubescam: neque irrideant
me inimici mei: étenim uni-
vérsi, qui te expéctant.

aki tebenned bízik, meg nem szégyenül (Zs. u. a. 4.) Utaidat, Uram, mutasd meg nekem s ösvényeidre taníts meg engem. V. Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek. Miképpen volt kezdetben és van most és lesz mindig, mindörökkön örökké. Amen. Hozzád emelem . . .

non confundentur. (Psalmus ibid., 4.) Vias tuas Dómine, demonstra mihi: et sémitas tuas édoce me. V. Glória Patri, et Filio, et Spiritui Sancto. Sicut erat in principio, et nunc, et semper, et in saecula saeculorum. Amen. Ad te levávi animam meam . . .

(Az Introitust mindig elismételjük egészen a zsoltárig.)

(A Glória az egész ádvent alatt elmarad, az ünnepnapok kivételével.)

Könyörgés. Keltsd fel, kérünk, Urunk, hatalmadat és jöjj, hogy oltalmad által bűneink fenyegető veszedelmétől megszabadulhassunk és szabadításod által megmenekülhessünk: Kí élsz és uralkodol az Atyaistennel a Szentlélekkel egyetemben, Isten, mindörökkön örökké. R. Amen.

Óráció. Excita, quaesumus, Dómine, potentiam tuam, et veni: ut ab imminéntibus peccatorum nostrorum periculis, te mereámur protegente éripi, te liberánte salvári: Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spíritus Sancti Deus: per ómnia saecula saeculorum. R. Amen.

A legtöbb szentmisében a napi könyörgésen kívül még egy második és harmadik könyörgést is kell mondanunk. Ha van két megemlékezés, akkor az ilyen szentmisékben azokat mondjuk. Ha csak egy megemlékezés van, akkor 2-ik könyörgésnek azt mondjuk, 3-iknak pedig u. n. időszaki könyörgést mondunk. Ha egy megemlékezés sincs, akkor 2-ik és 3-ik könyörgésnek egy-egy időszaki könyörgést mondunk. Ezek évszakonként különbözök. Ádvent idején a 2-ik könyörgés a szent Szűzhöz szól, a 3-ik az Egyház üldözői ellen, vagy a pápáért, amint alább következik.

2. könyörgés: Szűz Máriához:

Isten, ki azt akartad, hogy Igéd a boldogságos Szűz Mária méhéből anyagi izenettel testet vegyen magára: add meg a hozzád esdeklőknek, hogy akik őt igazán Isten szülőjének hisszük, előtted az ő esedezései-vel segítséget nyerjünk. (Ugyanazon a mi Urunk . . .)

Deus, qui de beatae Mariae Virginis útero Verbum tuum, Angelo nuntiánte, carnem suscipere voluisti: praesta supplicibus tuis; ut, qui vere eam Genitricem Dei credimus, ejus apud te intercessionibus adjuvemur. (Per eúmdem Dóminum nostrum . . .)

3. könyörgés : Az Egyházért :

Fogadd, kérünk Urunk, kegyesen Anyaszentegyházad könyörgéseit, hogy minden vizzály és tévely lerontatván, neked biztos szabadsággal szolgáljon. A mi Urunk.

Ecclésiae tuae, quaesumus, Dómine, preces placátus admítte : ut, destrúctis adversitatibus et erróribus universis, secúra tibi sérviat libertáte. Per Dóminum nostrum.

Vagy : A pápáért :

Isten, minden hívő pástora és kormányzója, tekints kegyelmesen N. szolgádra, kit Egyházad főpástorává rendeltél : s add neki, kérünk, hogy mindazoknak, akiknek előljárója lett, szavával és példájával javukra legyen, hogy így a rábízott nyájjal együtt az örök életre eljuthasson. A mi Urunk.

Deus, ómnium fidélium pastor et rector, fámulum tuum N., quem pastórem Ecclésiae tuae praeesse voluisti, propítius réspice : da ei, quaesumus, verbo et exémplo, quibus praeest, proficere ; ut ad vitam, una cum grege sibi crédito, perveniat sempitérnam. Per Dóminum nostrum.

Szentlecke Szent Pál apostolnak a rómaiakhoz írt leveléből. (13, 11-14.)

Léctio Epistolae beáti Pauli Apostoli ad Romános. (13, 11-14.)

Testvérek : Tudjátok meg, hogy már itt az óra, hogy felkeljünk az álomból. Most ugyanis az üdvösség közelebb van hozzánk, mint amikor hívők lettünk. Az éjtszaka előre haladt, a nappal pedig elközelgett. Vessük el tehát a sötétség cselekedeteit és öltünk magunkra a világosság fegyvereit. Mint nappal, járjunk tisztességesen ; nem tobzódásban és részegeskedésben, nem bujálkodásban és kicsapongásban, nem civódásban és versengésben, hanem öltsetek magatokra az Úr Jézus Krisztust.

Fratres : Sciéntes, quia hora est jam nos de somno súrgere. Nunc enim própior est nostra salus, quam cum credidimus. Nox praecéssit, dies autem appropinquávit. Abjiciámus ergo ópera tenebrárum, et induámur arma lucis. Sicut in die honéste ambulémus : non in comessatióibus, et ebrietátibus, non in cubilibus, et impudicítiis, non in contentiÓne, et aemulatiÓne : sed induímuni Dóminum Jesum Christum.

Átvonulásra. (Zs. 24, 3-4.)
Uram, mindazok, kik téged
várnak, meg nem szégye-
nülnek. *Ÿ.* Utaidat Uram,
mutasd meg nekem, s ösvé-
nyeidre taníts meg engem.

Alleluja, alleluja! *Ÿ.* (Zs.
84, 8.) Mutasd meg nekünk,
Uram, irgalmasságodat s
add meg nekünk szabadi-
tásodat. Alleluja!

(Ha e szentmisét hétköznap mondjuk, elmarad az Alleluja!)

✠ A szent evangélium sza-
kasza Szent Lukács szerint.
(21, 25-33.)

Az időben: Mondá Jézus az
8 tanítványainak: És
jelek lesznek a napban és
holdban és csillagokban és
a földön a népek kétségbe-
esett rettegése a tenger zú-
gása és háborgása miatt; és
megdermednek az emberek
azok félelmétől és várásától,
mik a földkerekségre jö-
vendők. Mert az egek erői
megindulnak; és meglátják
majd az Emberfiát, amint
jön a felhőkben nagy hata-
lommal és dicsőséggel. Mi-
dőn pedig ezek elkezdőd-
nek, egyenesedjete föl, és
emeljéte föl fejeteke, mert
közelget a ti váltságtok. És
hasonlatosságot monda ne-
kik: Nézzéte a fügefát és a
többi fákat. Mikor azok már
hajtanak, tudjátok, hogy
közel van a nyár. Úgy ti is,
midőn ezeket történni lát-
játok, tudjátok meg, hogy
közel van az Isten országa.
Bizony mondom nektek, el

Graduale. (Ps. 24, 3 et 4.)
Univérsi, qui te exspéctant,
non confundéntur, Dómine.
Ÿ. Vias tuas, Dómine, notas
fac mihi: et sémitas tuas
édoce me.

Alleluja, alleluja. *Ÿ.* (Ps.
84, 8.) Ostende nobis, Dó-
mine, misericórdiam tuam:
et salutáre tuum da nobis.
Alleluja.

✠ Sequéntia sancti Evangélii
secúndum Lucam. (21,
25-33.)

In illo témpore: Dixit Je-
sus discípulis suis: Erunt
signa in sole, et luna, et
stellis, et in terris pressúra
géntium prae confusióne só-
nitus maris, et flúctuum:
arescéntibus homínibus prae
timóre et exspectatióne,
quae supervénient univérso
orbi: nam virtútes caelórum
movebúntur. Et tunc vidé-
bunt Fílium hóminis veni-
éntem in nube cum potes-
táte magna, et majestáte.
His autem fieri incipiénti-
bus, respicite, et leváte cá-
pita vestra: quóniam ap-
propínquat redéptio ve-
stra. Et dixit illis similitúdi-
nem: Vidéte ficúlneam, et
omnes árbores: cum prodú-
cunt jam ex se fructum, scit-
tis quóniam prope est aestas.
Ita et vos cum vidéritis haec
fieri, scitóte quóniam prope
est regnum Dei. Amen dico
vobis, quia non praeteribit
generátio haec, donec óm-

nem múlik e nemzedék, míg-nem mindezek meglesznek. Az ég és föld elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak.

Felajánlásra. (Zsolt. 24, 1-3.) Hozzád emelem lelke-met, Istenem, tebenned remélek; ne hagyd, hogy meg-szégyenüljek, s ellenségeim belőlem gúnyt űzzenek: hiszsenki, aki tebenned bízik, meg nem szégyenül.

Csendes imádság. E szent adományok, Urunk, hatalmas erejűkkel tisztítsanak meg minket, hogy egyre jobban megtisztulva eljuthassunk forrásukhoz. A mi Urunk.

(Mint a könyörgésnél, itt is még két változó imádságot mond a pap. A szabály ugyanaz marad.)

2. csendes imádság: Szűz Máriához:

Erősítsd meg, kérünk, Urunk, értelmünkben az igaz hit titkait, hogy akik megvalljuk, hogy a Szűztől igaz Isten és ember fogantatott, az ő üdvöthöző feltámadásának hatalmánál fogva méltók legyünk az örök vigasságba eljutni. (Ugyanazon a mi Urunk...)

nia fiant. Caelum et terra transibunt: verba autem mea non transibunt.

Offertorium. (Psalm. 24, 1-3.) Ad te levávi ánimam meam: Deus meus, in te confido, non erubescam: neque irrideant me inimici mei: étenim univérsi, qui te exspectant, non confundentur.

Secreta. Haec sacra nos, Dómine, poténti virtúte mundátos, ad suum fáciant puriôres venire princípium. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum.

In méntibus nostris, quae sumus, Dómine, verae fidei sacraménta confirma: ut, qui concéptum de Vír-gine Deum verum et hóminem confitémur; per ejus salutiferae resurrecciónis poténtiam, ad aetérnam mereámur pervenire laetítiam. (Per eúndem Dóminum...)

3. csendes imádság: Az Egyházért:

Oltalmaz meg, Urunk, minket, kik misztériumaidnak szolgálunk, hogy az isteniekhez ragaszkodva, mind testtel, mind lélekkel neked szolgáljunk. A mi Urunk.

Prótege nos, Dómine, tuis mystériis serviéntes: ut, divínis rebus inhaeréntes, et córpore tibi famulémur et mente. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Fílium tuum.

Vagy: A pápáért:

Engesztelődjél meg, kérünk, Urunk, felajánlott adományaink által, és N. szolgádat, kit egyházad főpásztorává rendeltél, vezérelj folytonos oltalmaddal. A mi Urunk.

Oblátis, quaesumus, Dómine, placáre munéribus: et fámulum tuum N., quem pastórem Ecclésiæ tuæ praeesse voluisti, assídua protectióne guberná. Per Dóminum.

Prefáció vasárnap a Szentháromságról, 564. l.; hétköznap a közös, 568. l.

Áldozásra. (Zs. 84, 13.) Az Úr megadja kegyelmét és földünk megtermi gyümölcsét.

Communio. (Ps. 84, 13.) Dóminus dabit benignitatem: et terra nostra dabit fructum suum.

Áldozás utáni imádság. Enged urunk, hogy megtaláljuk irgalmadat templomodban és így méltó tisztelettel készülhessünk megváltásunk közelgő ünnepeire. A mi Urunk Jézus Krisztus által.

Postcommunio. Suscipiámus, Dómine, misericórdiam tuam in médio templi tui: ut reparatiónis nostrae ventúra solémnia congruis honóribus praecedámus. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

(A 2. és 3. áldozás utáni imádság szabálya ugyanaz, mint a könyörgésnél.)

2. áldozás utáni imádság: Szűz Máriához:

Malasztodat, kérünk, Urunk, öntsd lelkünkbe, hogy kik angyali üzenet által Fiadnak, Krisztusnak megtestesülését megismertük, az ő kinszenvedése és keresztje által a feltámadás dicsőségére eljuthassunk. (Ugyanazon a mi Urunk.)

Grátiam tuam, quaesumus, Dómine, méntibus nostris infúnde: ut qui, Angelo nuntiánte, Christi Filii tui ihcarnatiónem cognóvimus; per passiónem ejus et crucem, ad resurrectiόnis glóriam perducámur. (Per eúdem Dóminum.)

3. áldozás utáni imádság: Az Egyházért:

Kérünk, Urunk Istenünk, hogy azokat, akiknek megadtad az istenségben való részesülés örömét, ne engedj emberi veszélyeknek kitétetni. A mi Urunk.

Quaesumus, Dómine Deus noster: ut, quos dívina tríbuis participatióne gaudére; humánis non sinas subjacére perículis. Per Dóminum.

Vagy : A pápáért :

Ez isteni szentség vétele. kérünk, Urunk, védjen meg minket, és N. szolgádat, kité Egyházad főpásztorává rendeltél, a reábízott nyájjal együtt mindenkor őrizze és erősítse meg. A mi Urunk Jézus Krisztus.

Haec nos, quaesumus, Dómine, divlni sacraménti percéptio prótegat: et fámulum tuum N., quem pastórem Ecclésiae tuae praeesse voluísti; una cum commísso sibi grege, salvet semper et múniat. Per Dóminum.

(«Ite Missa est» helyett ádventben: «Benedicamus Domino»-t mond a pap; erre a felelet: «Deo gratias».)

(Ádvent hétköznapijain, ha nem valamely szentről van a mise, a vasárnapi misét mondja a pap.)

Ádvent második vasárnapja.

(Stációs-templom : a jeruzsálemi Szentkereszt temploma.)

A félelem vasárnapja után a mai vasárnap a remény ünnepe. Krisztus valóban a mi Megváltónk. Az evangélium szerint ő az, aki eljövendő volt és nem kell mást várnunk. Reméljünk hát benne, mondja a szentlecke és a szentmise minden imádsága. — Az evangéliumban Jézus bizonyítja, hogy Jánost küldte az Úr az ő útjainak elkészítésére. Mi is utat akarunk készíteni szívünkben a Megváltó számára; hallgassunk tehát Jánosra, akit az Anyaszentegyház ádvent folyamán még többször is megszólaltat.

Bevonulásra. (Iz. 30, 30.)

Sion népe, íme jön az Úr a népek megmentésére: és hallatni fogja az Úr dicsőséges szavát szívetek örömére. (Zs. 79, 2.) Figyelmezz, Izrael pásztora, ki Józsefet, nyájként vezérled. ♪. Dicsőség.

Introitus. (Isaí. 30, 30.)

Rópulus Sion, ecce Dóminus véniet ad salvándas gentes: et auditam fáciét Dóminus glóriam vocis suae in laetitia cordis vestri. (Ps. 79, 2.) Qui regis Israel, inténde: qui dedúcis, velut ovem, Joseph. ♪. Glória Patri.

Könyörgés. Rázd fel, Urunk, szívünket, hogy előkészítsük Egyszülötted útját és így eljövetele által tisztult lélekkel szolgálhassunk neked: Ki veled.

Orátio. Excita, Dómine, corda nostra ad prae-parándas Unigéniti tui vias: ut per ejus advéntum, purificátis tibi méntibus servíre mereámur: Qui tecum.

(A 2. és 3. könyörgés u. a., mint ádvent első vasárnapján, 68., 69. l.)

Szentlecke Szent Pál apostolnak a rómaiakhoz írt leveléből. (15, 4-13.)

Testvérek: Mind, ami előre megíratott, okulásunkra íratott meg, hogy reménységünk legyen az Írásokból merített béketűrés és vigasztalás által. A béketűrésnek és vigasztalásnak az Istene pedig adja nektek, hogy Jézus akarata szerint való egyetértés legyen meg köztetek, hogy egy lélekkel, egy szájjal dicsőítsétek Jézus Krisztusnak a mi Urunknak Istenét és atyját. Azért karoljátok fel egymást, amikép Krisztus is magáévá tett benneteket az Isten dicsőségére. Azt mondom ugyanis, hogy Krisztus Jézus a zsidóknak szolgálja lett, hogy bebizonyítsa az Isten igazmondását, megvalósítván az atyáknak tett ígéreteket. A pogányok azonban irgalmasságáért dicsőítik az Istent, amint meg van írva: Ezért magasztallak, Uram, a pogányok között és zengnek dalt nevednek. Azt mondja továbbá: Pogányok, örvendjétek az ő népével együtt. Majd meg: Nemzetek, dicsérjétek mindnyájan az Urat! Magasztaljátok őt minden nép! Izaiás továbbá azt mondja: Jesszének gyökere léssen, aki felkel, hogy uralkodjék a nemzeteken, benne reménykednek a nemzetek. A remény-

Léctio Epistolae beáti Pauli Apóstoli ad Romános.

(15, 4-13).

Fratres: Quaecumque scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt: ut per patientiam, et consolationem Scripturarum, spem habeamus. Deus autem patientiae, et solatii, det vobis id ipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum: ut unánimes, uno ore honorificetis Deum et Patrem Domini nostri Jesu Christi. Propter quod suscipite invicem, sicut et Christus suscepit vos in honorem Dei. Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis propter veritatem Dei, ad confirmandas promissiones patrum: gentes autem super misericordia honorare Deum, sicut scriptum est: Propterea confitebor tibi in gentibus, Domine, et nomen tuum cantabo. Et iterum dicit: Laetamini gentes cum plebe ejus. Et iterum: Laudate omnes gentes Dominum: et magnificate eum omnes populi. Et rursus Isaias ait: Erit radix Jesse, et qui exsurget regere gentes, in eum gentes sperabunt. Deus autem spei repleat vos omni gaudio, et pace in credendo: ut abundetis in spe, et virtute Spiritus Sancti.

ségnek Istene töltsön el titeket a hitnek teljes örömé-

vel és békéjével, hogy a remény bőven meglegyen bennetek a Szentlélek erejéből.

Átvonulásra. (Zs. 49, 2, 3, 5.) Felragyog a Sionból dicsősége, jön íme az Isten. *Ÿ.* Gyűjtsétek eléje szentjeit, kik szövetségre léptek vele áldozatokkal.

Alleluja, alleluja! *Ÿ.* (Zs. 121, 1.) Örvendeztem, mikor azt mondták nekem: az Úr házába megyünk. Alleluja!

✠ A szent evangélium szakasza Szent Máté szerint. (11, 2-10.)

Az időben: Mikor János meghallotta a fogságban Krisztus cselekedeteit, elküldvén kettőt tanítványai közül, mondá neki: Te vagy-e az eljövendő, vagy mást várjunk? És felelvén Jézus nekik: Elmenvén jelentsétek Jánosnak, amiket hallottatok és láttatok: A vakok látnak, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az Evangélium hirdettek; és boldog az, ki bennem meg nem botránkozik. Azok elmenetele után pedig kezdé Jézus szólani a seregnek Jánosról: Mit mentetek ki a pusztába látni? Széltől lengetett nádat? Vagy mit mentetek ki látni? Puhába öltözött embert-e? Íme, akik puha ruhákat viselnek, a királyok házaiban vannak. Hát

Graduale. (Ps. 49, 2-3 et 5.) Ex Sion spécies decóris ejus: Deus maniféste véniet. *Ÿ.* Congregáte illi sanctos ejus, qui ordinavérunt testaméntum ejus super sacrificia.

Allelúja, allelúja. *Ÿ.* (Ps. 121, 1.) Laetátus sum in his, quae dicta sunt mihi: in domum Dómini ibimus. Allelúja.

✠ Sequéntia sancti Evangélii secúndum Matthaeum. (11, 2-10.)

In illo témpore: Cum audisset Joánnés in vinculis ópera Christi, mittens duos de discipulis suis, ait illi: Tu es, qui ventúrus es, an álium exspectámus? Et respóndens Jesus, ait illis: Eúntes renuntiáte Joánni, quae audistis, et vidístis. Caeci vident, claudi ámbulant, leprósi mundántur, surdi áudiunt, mórtui resúrgunt, páuperes evangelizántur: et beátus est, qui non fuerit scandalizátus in me. Illis autem abeúntibus, coepit Jesus dícere ad turbas de Joánné: Quid existis in desértum vidére? arúndinem vento agitátam? Sed quid existis vidére? hóminem móllibus vestítum? Ecce qui móllibus vestiúntur, in dómibus regum sunt. Sed quid existis vidére? próphétam? Etiam dico vobis,

mit mentetek ki látni? Prófétát-e? Igenis mondom nektek, prófétánál is nagyobb. Mert ez az, akiről írva vagyon: Íme, én elküldöm angyalomat színed előtt, ki elkészíti előtted az utadat.

Felajánlásra. (Zs. 84, 7-8.) Ha felénk fordulsz, Istenünk, új életre kelünk és a te néped örvendezni fog benned: mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat s add meg nekünk szabadításodat.

Csendes imádság. Kérünk, Urunk, alázatos imádságunk és áldozati ajándékunk engeszteljen meg téged és hol érdemünk nincs a meghallgatásra, oltalmaddal siess segítségünkre. A mi Urunk Jézus Krisztus által.

(A 2. és 3. csendes imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 71. l.)

Prefáció vasárnap a Szentháromságról, 564. l., hétköznap a közös, 568. l.

Áldozásra. (Baruch 5, 5; 4, 36.) Kelj fel, Jeruzsálem! és állj magas helyre, és lásd az Istentől számodra küldött örömet.

Áldozás utáni imádság. A lelki táplálékkal betöltve, alázatosan kérünk, Urunk, hogy e szent misztériumban való részvétellel taníts meg minket a földiek megvetésére és az égiek szeretetére. A mi Urunk.

(A 2. és 3. áldozás utáni imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 72. l.)

et plus quam prophétam. Hic est enim, de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciē tuam, qui praeparabit viam tuam ante te.

Offertorium. (Ps. 84, 7-8.) Deus, tu convērsus vivificabis nos, et plebs tua laetabitur in te: ostēde nobis, Dómine, misericórdiam tuam, et salutāre tuum da nobis.

Secreta. Placāre, quaesumus, Dómine, humilitatis nostrae precibus et hostiis: et ubi nulla suppetunt suffragia meritórum, tuis nobis succurre praesidiis. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Communio. (Bar. 5, 5; 4, 36.) Jerúsalem surge, et sta in excēlso, et vide jucunditatem, quae véniet tibi a Deo tuo.

Postcommunio. Replēti cibo spirituális alimóniae, supplices te, Dómine, deprecámur: ut hujus participatióne mystérii, dóceas nos terrēna despícere et amāre caeléstia. Per Dóminum.

Ádvent harmadik vasárnapja.

(Stációs-templom: Szent Péter bazillikája.)

Az ádventi öröm vasárnapja. Az Anyaszentegyház, mint jó édesanyánk, ezzel az örömmel akarja enyhíteni a bűnbánat szigorúságát. Az egész istentisztelet alaphangulata az öröm. Ma szabad rózsaszínben mondani a misét és szólhat az orgona. Az öröm forrása: közel van az Úr. Ezt mondja a bevezető ének, erről beszél a szentlecke, ezt erősíti meg az evangélium: Íme köztek van a Megváltó. Ám hozzátesszi, de ti nem ismeritek. Kell-e édesanyánk, az Anyaszentegyház figyelmeztetésénél erősebb ösztökélő? Iparkodjunk megismerni az Urat, aki köztünk van most is.

Bevonulásra. (Fil. 4, 4-6.)

Örüljete az Úrban mindig; újra mondom: örüljete. Ismerje meg mindenki a szelidségeket: mert az Úr közel vagyon. Ne legyetek semmiben aggodalmaskodók, hanem mindenben terjesszete a kéréseitek az Isten elé. (Zs. 84, 2.) Megkegyelmeztél, Uram, országodnak: véget vetettél Jákok fogságának. ♪. Dicsőség.

Könyörgés. Hallgasd meg, kérünk, Urunk, könyörgésünket és értelmünk sötéttségét világosítsd meg látogatásod kegyelmével: Ki élsz és uralkodol.

(A 2. és 3. könyörgés ugyanaz, mint ádvent első vasárnapján. 68., 69. 1.)

Szentlecke Szent Pál apostolnak a filippiekhez írt leveléből (4, 4-7).

Testvérek: Örüljete az Úrban mindig, újra mondom, örüljete. Ismerje meg mindenki a szelidségeket: az Úr közel vagyon. Ne legyetek semmiben sem aggo-

Introitus (Philipp 4, 4-6.)

Gaudete in Dómino semper: iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit ómnibus hominibus: Dóminus enim prope est. Nihil solliciti sitis: sed in omni oratione petitiones vestrae innotescant apud Deum. (Ps. 84, 2.) Benedixisti, Dómine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob. ♪. Glória Patri.

Orátio. Aurem tuam, quaesumus, Dómine, precibus nostris accómmoda: et mentis nostrae ténebras, grátia tuae visitationis illústra: Qui vivis.

(A 2. és 3. könyörgés ugyanaz, mint ádvent első vasárnapján. 68., 69. 1.)

Lectio Epistolae beáti Pauli Apóstoli ad Philippenses (4, 4-7).

Fratres: Gaudete in Dómino semper: iterum dico, gaudete. Modestia vestra nota sit ómnibus hominibus: Dóminus prope est. Nihil solliciti sitis: sed in

dalmaskodók, hanem mindenben terjesszétek kéréseiteket az Isten elé imádságban és könyörgésben hálaadással. S az Istennek az a békéje, amely meghalad minden értelmet, megőrzi szíveteket és elméteket Krisztus Jézusban, a mi Urunkban.

Átvonulásra. (Zs. 79, 2, 3, 2.) Uram! Ki kerubok felett trónolsz, gerjeszd fel erődöt és jöjj. *Ÿ*. Figyelmezz, Izrael pásztora, ki Józsefet nyájként vezérled.

Alleluja, alleluja! *Ÿ*. Mustasd meg hatalmadat, Uram, jöjj és üdvözíts minket. Alleluja!

✠ **A szent evangélium szakasza** Szent János szerint. (1, 19-28.)

Az időben: A zsidók papokat és levitákat küldöttek Jeruzsálemből Jánoshoz, hogy megkérdezzék őt: Ki vagy te? És megvallá és nem tagadá; és megvallá, hogy: én nem vagyok a Krisztus. És kérdezik őt: Hogy van tehát a dolog? Illés vagy-e te? És mondá: Nem vagyok. Próféta vagy-e te? És felelé: Nem. Mondák azért neki: Ki vagy tehát, hogy feleletet vigyünk azoknak, kik minket küldöttek? Mit mondasz magad felől? Mondá: Én vagyok a pusztában kiáltónak szava: Egyenesítsétek az Úr útját, amint Izaiás próféta mondotta. A küldöttek pedig

omni oratione, et obsecratione, cum gratiarum actione, petitiones vestrae innotescant apud Deum. Et pax Dei, quae exsuperat omnem sensum, custodiat corda vestra, et intelligentias vestras, in Christo Jesu Domino nostro.

Graduale (Ps. 79, 2, 3, et 2). Qui sedes, Domine, super Chérubim, excita potentiam tuam, et veni. *Ÿ*. Qui regis Israel, inténde: qui dedúcis, velut ovem, Joseph.

Allelúja, allelúja. *Ÿ*. Excita, Domine, potentiam tuam, et veni, ut salvos facias nos. Allelúja.

✠ **Sequéntia sancti Evangelii** secundum Joannem. (1, 19-28.)

In illo tempore: Misérunt Judaei ab Jerosólymis sacerdotés et levitas ad Joannem, ut interrogarent eum: Tu quis es? Et confessus est, et non negavit: et confessus est: Quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum: Quid ergo? Elias es tu? Et dixit: Non sum. Prophéta es tu? Et respóndit: Non. Dixérunt ergo ei: Quis es, ut respóndis demus his, qui miserunt nos? Quid dicis de te ipso? Ait: Ego vox clamantis in deserto: Dirigite viam Domini, sicut dixit Isaiás prophéta. Et qui misi fuerant, erant ex pharisaeis. Et interrogaverunt

a farizeusok közül voltak. És kérdék őt, mondván neki: Mért keresztelsz, tehát ha te nem vagy a Krisztus, sem Illés, sem a próféta? Felele nekik János, mondván: Én vízzel keresztetek: de köztetek áll az, kit ti nem ismertek. Ő az, ki utánam jövendő, ki megelőzött engem, kinek nem vagyok méltó sarusziját megoldani. Ezek Betániában történtek, a Jordánon túl, ahol János keresztel vala.

Felajánlásra. (Zs. 84, 2.) Megáldottad, Uram, országot: véget vetettél Jákob fogságának, megbocsátottad néped vétkeit.

Csendes imádság. Áldozatkészségünknek adományait kérünk, Urunk, szünet nélkül felajánljuk neked, hogy azok rendelkezésed szerint a szent misztériumot megvalósítsák, és csodás erejükkel megváltásodat munkálják bennünk. A mi Urunk.

(A 2. és 3. csendes imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 71. l.)

Prefáció vasárnap a Szentháromságról, 564. l.; hétköznapon a közös, 568. l.

Áldozásra. (Iz. 35, 4.) Mondjátok: a kislelkűeknek: Bátorság! Ne féljete. Ime, maga az Isten jön, hogy szabadulást hozzon nekünk.

Áldozás utáni imádság. Kérjük, Urunk, kegyeségedet, hogy ez isteni segítség tisztítson meg min-

eum, et dixerunt ei: Quid ergo baptizas, si tu non es Christus, neque Elías, neque prophéta? Respondit eis Joánnes, dicens: Ego baptizo in aqua: médius autem vestrum stetit, quem vos nescitis. Ipse est, qui post me ventúrus est, qui ante me factus est: cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceaménti. Haec in Bethánia facta sunt trans Jordánem, ubi erat Joánnes baptizans.

Offertorium. (Ps. 84, 2.) Benedixísti, Dómine, terram tuam: avertísti captivitátem Jacob: remisísti iniquitátem plebis tuae.

Secreta. Devotiónis nostrae tibi, quaesumus, Dómine, hóstia júgiter imolétur: quae et sacri péragat institúta mystérii, et salutáre tuum in nobis mirabiliter operétur. Per Dóminum nostrum Jesum Christum, Filium tuum.

Communio. (Isai. 35, 4.) Dícite: pusillánimes confortámini, et nolite timére: ecce Deus noster véniet, et salvábit nos.

Postcommunio. Implorámus, Dómine, cleméntiam tuam: ut haec divína subsidia, a vítiis explátos,

ket minden büntől és készí-
sen elő a közeledő ünnepekre.
A mi Urunk.

ad festa ventúra nos prae-
parent. Per Dóminum no-
strum Jesum Christum.

(A 2. és 3. áldozás utáni imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 72. l.)

Az adventi kántorbőjt szerdája.

(Stációs templom : a Sancta Maria Major bazilika.)

A téli kántorbőjt először *hálaadás* volt a délvidéken oly fontos olajtermésért. Azután könyörgés, hogy Isten áldását továbbra is megkapják. Ezért *bőjtöltek* és ezért *adták alamizsnaként* Isten oltárára és Isten szegényeinek termésük tizedét. Végül mind-
ezeknek következtében *lelki tisztulás és megújulás* napjai voltak ezek a napok. Ma a régi, sokszoros és szép jelentésük háttérbe szorult és elsősorban fokozottabb karácsonyi előkészületi napok lettek. A mai mise éppen ezért a középkor kedves miséje volt. Aranymisének (*missa aurea*) nevezték. A miseszövegek szólnak az örök Ige megtestesüléséről a Szent Szűz méhében. Ezért lett a Rorate misék példaképe. Régi voltát mutatja, hogy két könyör-
gés van benne és megvan az eredeti két szentlecke. (Ezt a régi részt, amely beszúrásként hat, két vonal között közöljük minden alkalommal, hogy a szokott sorrendben zavart ne keltsen.)

Bevonulásra. (Iz. 45, 8.)

Tarmatozzatok, egek,
onnan felülről és
csepegjék a felhők az
igazat : nyílják meg a föld
és teremje a Szabadítót. (Zs.
18, 2.) Isten dicsőségét be-
szélik az egek s keze művét
hirdeti az égbolt. ¶ Dicső-
ség.

Introitus. (Isai. 45, 8.)

Rorate, caeli, désuper
et nubes pluant jus-
tum : aperiátur ter-
ra, et germinet Salvatórem.
(Ps. 18, 2). Caeli enarrant
glóriam Dei : et ópera má-
nuum ejus annúntiat firma-
méntum. ¶ Glória Patri et
Filio et Spirítui Sancto.

A Kyrle eleison után ezt mondja a pap :

Könyörögjünk. Hajtsunk
térdet. R. Álljatok föl.
Add meg, kérünk, minden-
ható Isten, hogy megváltá-
sunk közelgő ünnepe hozzon
nekünk segítséget a jelen
életre és szerezzé meg ne-
künk az örök boldogság ju-
talmát. A mi Urunk.

Orémus. Flectámus gé-
nuá. R. Leváte.
Praesta, quaesumus, om-
nípotens Deus: ut redemptió-
nis nostrae ventúra solémni-
tas, et praeséntis nobis vitae
subsídia cónferat, et aetérnae
beatitúdinis praemia largia-
tur. Per Dóminum.

Szentlecke Izaiás prófétától.

(2, 2-5.)

Ama napokban: Mondá Izaiás próféta: Az utolsó időkben az Úr házának hegye szilárdan áll majd a hegyek tetején, és magasabb lesz a halmoknál; hozzátódnak mind a nemzetek, és odamegyen számos nép, és így szólnak: Rajta! Menjünk fel az Úr hegyére, és Jákob Istenének házához, hogy megtanítson minket utaira, és ösvényein járjunk, mert a Sionról jó a tanítás és Jeruzsálemből az Úr ígéje. És ő tesz majd ítéletet a nemzetek között, és szolgáltat igazságot számos népnek; és ők kardjait ekevasakká olvasztják, és lándzsáikat sarlókká. Nemzet nemzet ellen nem emel kardot, és nem tanul többé hadviselést. Jákob háza, jöjjetek, és járjunk az Úr világosságában.

Átvonulásra. (Zs. 23, 7, 3-4.) Táruljatok fel, hatalmas kapuk: táruljatok fel örök kapuk; hadd vonuljon be a dicsőség Királya. *V.* Ki mehet fel az Úr hegyére? Ki állhat meg az ő szent helyén? Az, akinek keze ártatlan, kinek szíve tiszta.

Lectio Isaiæ Prophætae.

(2, 2-5.)

In diébus illis: Dixit Isaias prophæta: Erit in novissimis diébus præparátus mons domus Dómini in vértice móntium, et elevábitur super colles, et fluent ad eum omnes gentes. Et ibunt pópuli multi, et dicent: Veníte et ascendámus ad montem Dómini, et ad domum Dei Jacob, et docébit nos vias suas, et ambulábitus in sémitis ejus: quia de Sion exíbit lex, et verbum Dómini de Jerúsalem. Et judicábit gentes, et árguet pópulos multos: et conflábunt gládios suos in vómeres, et lanceas suas in falces. Non levábit gens contra gentem gládium: nec exercebúntur ultra ad proelium. Domus Jacob venite, et ambulémus in lúmine Dómini Dei nostri.

Graduale. (Ps. 23, 7, 3 et 4.) Tóllite portas, príncipes, vestras: et elevámini portae aeternáles: et introíbit Rex glóriæ. *V.* Quis ascéndet in montem Dómini? aut quis stabit in loco sancto ejus? Innocens mánibus et mundo corde.

Itt mondja a pap a Dominus vobiscum-ot és azután rendesen folytatódik a mise.

Könyörgés. Siess kérünk, Urunk, ne késsél, és fordítsd felénk égi erőd segítségét, hogy azokat, kik ke-

Oráció. Festina, quaesumus, Dómine, ne tardáveris, et auxiliium nobis suppérnae virtútis impénde: ut

gyességében bíznak eljöveteled vigasztalása felemelje: Ki élsz és uralkodol.

(A 2. és 3. könyörgés ugyanaz, mint ádvent első vasárnapján 68., 69. l.)

Szentlecke: Locútus 913. l.

Átvonulásra. (Zs. 144, 18. és 21.) Közel van az Úr mindazokhoz, akik segítségül hívják: mindazokhoz, kik őt őszintén segítségül hívják. *V.* Hirdesse szájam az Úr dicséretét, és minden élő áldja szent nevét.

advéntus tui consolatióibus sublevéntur, qui in tua pietate confidunt: Qui vivis.

Graduale. (Ps. 144, 18 et 21.) Prope est Dóminus ómnibus invocántibus eum: ómnibus qui invocant eum in veritate. *V.* Laudem Dómini loquétur os meum: et benedícat omnis caro nomen sanctum ejus.

A szent evangélium: Missus, 914. l.

Felajánlásra. (Iz. 35, 4.) Bátorság! Ne féljeteK: Ime a mi Istenünk igazságot tesz: maga jön, hogy szabadulást hozzon nekünk.

Csendes imádság. Kérünk, Urunk, legyen előtted elfogadott bűjtölésünk: s annak engesztelő ereje tegyen minket kegyelmedre méltóvá és vezessen el az örök jutalomra. A mi Urunk.

(A 2. és 3. csendes imádság u. a., mint ádvent első vasárnapján, 71. l.)

Prefáció a közös, 568. l.

Áldozásra. (Iz. 7, 14.) Ime: a szűz méhében fogan és fiút szül; neve Emmánuel lesz.

Áldozás után imádság. Üdvös adományaiddal eltelve, könyörögve kérünk, Urunk, hogy aminek megfizelése megörvendeztetett, annak hatása meg is újítson. A mi Urunk.

(A 2. és 3. áldozás utáni imádság ugyanaz, mint ádvent első vasárnapján, 72. l.)

Offertorium. (Isa. 35, 4.) Confortámini, et jam nolite timére: ecce enim Deus noster retribuét judícium: ipse véniet, et salvos nos faciet.

Secreta. Accépta tibi sint, quaesumus, Dómine, nostra jejúnia: quae et expiándo nos tua grátia dignos efficiant, et ad sempitérna promissa perdúcant. Per Dóminum.

Communio. (Isa. 7, 14.) Ecce Virgo concípiet, et páriet filium: et vocábitur nomen ejus Emmánuel.

Postcommunio. Salutáris tui, Dómine, múnere satiáti, súpplices deprecámur: ut, cujus laetámur gustu, renovémur efféctu. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Az ádventi kántorbőjt péntekje.

(Stáció-templom: a tizenkét apostol bazilikája.)

A tizenkét apostol bazilikájában fogadták egykor vissza a vezeklőket a hívők közösségébe, azért ebben a misében több szó van a bűnbánatról és vezeklésről. Tegyük ezt a napot tartalmának megfelelően a magunk bűneiért vezeklő nappá.

Bevonulásra. (Zs. 118, 151-152.)

Közelemben vagy te, Uram, és utaid mind igazak: kezdettől megismertem bizonyosságaidból, hogy mindörökre vagy. (Zs. 118, 1.) Boldogok, kiknek útja szeplőtelen, kik az Úr törvénye szerint járnak. *V.* Dicsőség.

Könyörgés. Keltsd föl, kérünk, Urunk, hatalmat és jöjj, hogy akik kegyeségedben bíznak, minden viszontagságtól csakhamar megszabaduljanak: Ki élsz.

(A 2. és 3. könyörgés u. a., mint ádvent első vasárnapján, 68., 69. l.)

Szentlecke Izaiás prófétától. (11, 1-5.)

Ezeket mondja az Úr Isten: Vessző két majd Jessze törzsökéből, és virág nő ki gyökeréből. És rajta leszen majd az Úr lelke: A bölcsesség és az értelem lelke, a tanács és az erősség lelke, a tudás és a jámborság lelke, és eltölti őt az Úr félelmének lelke. Nem azért ítélt majd, amit a szem lát, és nem aszerint ítéltkezik, amit a fül hall, hanem igazságosan ítélt majd a

Introitus. (Ps. 118, 151-152.)

Rope es tu, Dómine, et omnes viae tuae veritas: iníitio cognóvi de testimóniis tuis, quia in aetérnum tu es. (Ps. ibid., 1). Beáti immaculáti in via: qui ámbulant in lege Dómini. *V.* Glória Patri et Filio et Spirítui Sancto.

Orátio. Excita, quaesumus, Dómine, potentiam tuam, et veni: ut hi, qui in tua pietáte confidunt, ab omni cítiús adversitáte liberéntur: Qui vivis.

Lectio Isaiáe Prophétae. (11, 1-5.)

Haec dicit Dóminus Deus: Egrediétur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascéndet. Et requiescet super eum spíritus Dómini: spíritus sapiéntiae, et intellectus, spíritus consilii, et fortitúdinis, spíritus sciéntiae, et pietátis; et replébit eum spíritus timóris Dómini. Non secúndum visiónem oculórum judicábit: neque secúndum audítum áurium arguet: sed judicá-

szegények fölött, és méltányosan ítélkezik a föld szelídeinek; megveri a földet szája vesszejével, és ajkának lehelletével megöli a gonoszt. Az igazságosság lesz derekának öve, s a hűség csipőjének kötője.

Átvonulásra. (Zs. 84., 8, 2.) Mutasd meg nekünk, Uram, irgalmasságodat és add meg nekünk szabadtásodat. V. Megáldottad, Uram, országodat: véget vetettél Jákob fogságának.

✠ A szent evangélium szakasza Szent Lukács szerint. (1, 39-47.)

Az időben: Útrakelvén Mária, sietve méne a hegyek közé, Juda városába. És beméne Zakariás házába és köszönté Erzsébetet. És lőn, hogy amint meghallotta Erzsébet Mária köszöntését, repese méhében a magzat és betelék Erzsébet Szentlélekkel és nagy szóval fölkiálta, mondván: Áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse. De hogyan jutok én ahhoz, hogy az én Uramnak anyja jön hozzám? Mert íme, amint fülembe hangzott köszöntésed szava, örömtől repese a magzat méhembem. És boldog vagy te, ki hittél, mert be fog teljesedni, amiket mondott neked az Úr. És mondá Mária: Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez

bit in justitia páuperes, et arguet in aequitate pro mansuetis terrae: et percútiét terram virga oris sui, et spírítu labiórúrum suórúrum interficiét impiúrum. Et erit justitia cingulum lumbórum ejus et fides cinctórium renúrum ejus.

Graduale. (Ps. 84, 8 et 2.) Osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam: et salútáre tuum da nobis. V. Benedixisti, Dómine, terram tuam: avertísti captivitátem Jacob.

✠ Sequéntia sancti Evangélii sécúndum Lucam. (1, 39-47.)

In illo témpore: Exsúrgens María ábit in montána cum festinátione in civitátem Juda: et intrávit in domum Zachariae, et salutávit Elisabéth. Et factum est, ut audívit salutatióem Maríae Elisabéth, exsultávit infans in útero ejus: et repléta est Spírítu Sancto Elisabéth: et exclamávit voce magna, et dixit: Benedicta tu inter mulieres, et benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi, ut véniat mater Dómini mei ad me? Ecce enim, ut facta est vox salutatiónis tuae in áuribus meis exsultávit in gáudio infans in útero meo. Et beáta, quae credidísti, quóniam perficiéntur ea, quae dicta sunt tibi a Dómino. Et ait María: Magnificat ánima mea Dóminum: et exsultávit spíri-

az én szívem megváltó Istenem felett.

Felajánlásra. (Zs. 84, 7-8.) Isten, ha hozzánk fordulsz, fölélesztesz minket és néped örvideni fog benned : mutasd meg, nekünk, Uram, irgalmadat és add meg nekünk szabadításodat.

Csendes imádság. Elfogadván áldozati ajándékaikat és könyörgésünket, kérünk, Urunk, a mennyei misztérium által tisztíts meg minket és hallgass meg egyesesen. A mi Urunk.

(A 2. és 3. csendes imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 71. l.)

Prefáció a közös, 568. l.

Áldozásra. (Zakariás 14, 5-6.) Íme, jön az Úr valamennyi szentjeivel : és azon napon nagy világosság lesz.

Áldozás utáni imádság. Szentségednek szent áldozata újítson meg minket, Urunk : és a régi bűnöktől megtisztítva tegyen az üdvötszerző misztériumnak részeseivé. A mi Urunk.

(A 2. és 3. áldozás utáni imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 72. l.)

tus meus in Deo salutári meo.

Offertorium. (Ps. 84, 7-8.) Deus, tu convérsus vivificábis nos, et plebs tua laetábitur in te: osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam, et salutáre tuum da nobis.

Secreta. Munéribus nostris, quaesumus, Dómine, precibúsque suscéptis: et caeléstibus nos munda mystériis, et cleménte exáudi. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Communio. (Zach. 14, 5-6.) Ecce Dóminus véniet, et omnes sancti ejus cum eo: et erit in die illa lux magna.

Postcommunio. Tui nos, Dómine, sacraménti libátio sancta restáuret: et a vetustáte purgátos, in mystérii salutáris fáciat transíre consórtium. Per Dóminum.

Az ádventi kántorbőjt szombatja.

(Stációs-templom Rómában: a Szent Péter bazillika.)

Papszentelési mise és mint a 4. vasárnap vigília-miséjét éjtszaka mondották valaha. Ezért az olvasmányai részben a felszentelendőknek szóltak, részben az éj és a fényesség motívumait használják fel. A bűn éjtszakája és Krisztus várva-várt világossága igazi ádventi hangulatot adnak és arra intenek: Ki az éjtszakából! Menjünk a világ Világosságához. Imádkozunk jó papokért.

Bevonulásra. (Zs. 79, 4, 2.)

Dőjj és ragyogtasd fel arcodat, Uram, ki a kerubok felett trónolsz és megszabadulunk. (Zs. 79, 2.) Figyelmezz, Izrael pásztora, ki Józsefet nyájként vezérelted. *Ÿ*. Dicsőség.

Introitus. (Ps. 79, 4 et 2.)

Meni, et ostende nobis faciē tuam, Dómine, qui sedes super Chérubim: et salvi érimus. (Ps. ibid., 2). Qui regis Israel, inténde: qui dedúcis, velut ovem, Joseph. *Ÿ*. Glória Patri.

Az itt következő rész a régi papszentelési mise maradványa. A Kyrie után volt és van ma is a hajkorona (tonzura) feladása; aztán így folytatja a pap:

Könyörögjünk. Hajtsunk térdet. *R*. Álljatok föl.

Isten, ki látod, hogy gonoszságaink miatt, szenvedünk, engedd kegyesen, hogy látogatásodból vigaszt meríthessünk: Ki élsz.

Szentlecke Izaiás prófétától. (19, 20-22.)

Ama napokban: Ha az Úrhoz kiáltanak szorongatójuk miatt, ő megmentőt és oltalmazót küld nekik, hogy megszabadítsa őket. És az Úr majd kinyilatkoztatja magát Egyiptom előtt, és az egyiptomiak megismerik az Urat azon a napon, és vágóáldozatokkal meg eledeláldozatokkal hódolnak majd előtte, és fogadalmakat tesznek az Úrnak és teljesítik is őket. Csapásokkal sújtja majd az Úr Egyiptomot, de meg is gyógyítja: megtérnek ugyanis az Úrhoz és ő megengesztelődik irántuk és meggyógyítja őket az Úr, a mi Istenünk.

Itt van az ajtónállók (ostláriusok) felszentelése.

Átvonulásra. (Zs. 18, 7, 2.) Az ég egyik szélén kel

Orémus. Flectámus genua. *R*. Leváte.

Deus, qui cónspicis, quia ex nostra pravitáte affligimur: concéde propítius; ut ex tua visitatióne consolémur: Qui vivis.

Lectio Isaiæ Prophætae. (19, 20-22.)

In diébus illis: Clamábunt ad Dóminum a faciē tribulántis, et mittet eis salvatórem, et propugnatórem, qui liberet eos. Et cognoscétur Dóminus ab Aegypto, et cognóscet Aegyptii Dóminum in die illa: et colent eum in hóstiis, et in munéribus: et vota vovébunt Dómino, et solvent. Et percútiēt Dóminus Aegyptum plaga, et sanábit eam: et reverténtur ad Dóminum, et placábitur eis, et sanábit eos Dóminus Deus noster.

Graduale. (Ps. 18, 7 et 2.) A summo caelo egressio ejus:

föl: és útja annak másik széléig jut el. *V.* Isten dicsőségét, beszélük az egek: és keze művét hirdeti az égbolt.

Könyörögjünk. Hajtsunk térdet. *R.* Álljatok föl.

Engedd, kérünk, mindenható Isten: hogy minket, kiket a bűn igája oly régen nyomorult szolgaságban tart: egyszülött Fiad várva-várt új születése megszabadítson: Ki veled él.

Szentlecke Izaiás prófétától.
(35, 1-7.)

Ezeket mondja az Úr: Örvend majd a pusztaság és a járatlan vidék, ujjong majd a sivatag, és virul, mint a lilium. Virulva virul és ujjong. Ujjong és hálát zeng. Övé lesz a Libanon dicsősége, a Kármel és a Sáron pompája. Meglátják őket az Úr dicsőségét, Istenünknek fenségét. Erősítsétek meg a lankadt kezeket, s a roskadozó térdeket szilárdítsátok meg! Mondjátok a kislelkűeknek: Bátorság! Ne féljete. Ime a ti Istenetek bosszút áll és megfizet, maga az Isten jön, hogy szabadulást hozzon nektek! Akkor majd megnyílik a vakok szeme, s a süketek füle nyitva lesz; ugrándozik majd a sánta, mint a szarvas, és megoldódik a némák nyelve. Bizony, vizek fakadnak majd a pusztaságban, és

et occursus ejus usque ad summum ejus. *V.* Caeli enarrant glóriam Dei: et ópera mánuum ejus annúntiat firmamentum.

Orémus. Flectámus gēnua. *R.* Leváte.

Concede, quaesumus, omnipotens Deus: ut, qui sub peccati jugo ex vetusta servitute deprimimur; exspectata unigeniti Filii tui novae nativitate liberemur: Qui tecum vivit et regnat.

Lectio Isaiae Prophetae.
(35, 1-7.)

Haec dicit Dominus: Laetabitur deserta et invia, et exsultabit solitudo, et florebunt quasi lilium. Germians germinabit, et exsultabit laetabunda et laudans: gloria Libani data est ei: decor Carmeli, et Saron, ipsi videbunt gloriā Domini, et decorem Dei nostri. Confortate manus dissolutas, et gēna debilia roborate. Dicitē pusillānimis: Confortāmini, et nolite timere: ecce Deus vester ultionem adducet retributionis: Deus ipse veniet, et salvabit vos. Tunc aperiēntur oculi caecorum, et aures surdorum patēbunt. Tunc sāllet sicut cervus claudus, et apēta erit lingua mutorum: quia scissae sunt in deserto aquae, et torrentes in solitudine. Et quae erat arida, erit in stagnum, et sitiens in fontes aquarum: ait Dominus omnipotens.

patakok a sivatagban; a száraz hely tóvá leszen, s a szomjas föld vizek forrásává. Mondá a mindenható Úr.

Itt következik a felolvasók (lectorok) felszentelése.

Átvonulásra. (Zs. 18, 6, 7.) A napban ütötte fel sátorát: s olyan, mint a vőlegény, ha kilép nászházából. *Ÿ.* Az ég egyik szélén kel föl és útja annak másik széléig jut el.

Könyörögjünk. Hajtsunk térdet. *R.* Álljatok föl. Kérünk, Urunk, méltatlan szolgálodat, kiket vétkes cselekedetelk szomorítanak, örvendeztesd meg egyszülött Fiad eljövételével: Ki veled él.

Szentlecke Izaiás prófétától.
(40, 9-11.)

Ezeket mondja az Úr: Eredj fel magas hegyre, te, ki Sionnak jó hírt viszel; emeld fel hatalmasan hangodat, ki Jeruzsálemnek jó hírt viszel; emeld fel szavadat, ne félj! Mondd Juda városainak: Ime a ti Isteneitek! Ime az Úr Isten hatalommal jó, és karja uralkodásra kész; ime, vele jó jutalma, és előtte zsákmánya. Mint a pásztor, legelteti nyáját; karjával összegyűjti a bárányokat s ölébe emeli az Úr, a mi Istenünk.

Graduale. (Ps. 18, 6 et 7.)
In sole pósuit tabernaculum suum: et ipse tamquam sponsus procedens de thalamo suo. *Ÿ.* A summo caelo egressio ejus: et occursus ejus usque ad summum ejus.

Orémus. Flectámus genua.
R. Leváte.

Indignos nos, quaesumus, Dómine, fámulos tuos, quos actiónis própriae culpa contrístat, unigéniti Fílii tui adventu laetífica: Qui tecum.

Lectio Isaiæ Prophætae.
(40, 9-11.)

Haec dicit Dóminus: Super montem excélsium ascénde tu, qui evangelizas Sion: exálta in fortitúdine vocem tuam, qui evangelizas Jerúsalem: exálta, noli timére. Dic civítatibus Judæ: Ecce Deus vester: ecce Dóminus Deus in fortitúdine véniet, et bráchium ejus dominábitur: ecce merces ejus cum eo, et opus illius coram illo. Sicut pastor gregem suum pascet: in bráchio suo congregábit agnos, et in sinu suo levábit, Dóminus Deus noster.

Itt van a gonosz lélek kiűzőinek (exorcisták) felszentelése.

Átvonulásra. (Zs. 79, 20, 3.) Uram, seregek Istene, állíts minket helyre, ragyog-

Graduale. (Ps. 79, 20 et 3.)
Dómine Deus virtútum, converté nos: et osténde fáciem

tasd fel arcodat, hogy megszabaduljunk. *V.* Gerjeszd fel, Uram, erődöt és jöjj, szabadíts meg minket.

Könyörögjünk. Hajtsunk térdet. *R.* Álljatok föl.

Add meg, kérünk, mindenható Isten, hogy Fiad eljövendő örömnépe hozzon nekünk a jelen életben segítséget s adja meg az örök jutalmat. Ugyanazon a mi Urunk.

Szentlecke Izaiás prófétától.
(45, 1-8.)

Igy szól az Úr fölkenetemhez, Círushoz, kinek jobbát megfogtam, hogy színe előtt meghódoltassam a nemzeteket és megfutamítsam a királyokat, megnyissam előtte az ajtókat, és a kapuk ne maradjanak zárva. Én előtted megyek, s a föld nagyjait megalázom; összetöröm az érckapukat és összezújom a vasreteszeket; és neked adom az elrejtett kincseket és a rejtekhelyek eldugott javait, hogy megtudjad: Én vagyok az Úr, ki neveden szólítlak, Izrael Istene. Szolgámért, Jákóbert, és választottamért, Izraelért, szólítottalak neveden és adtam dicső nevet neked, noha nem ismertél engem. Én vagyok az Úr, és senki más, rajtam kívül Isten nincsen! Felőveztelek, noha nem ismertél engem, hogy megtudják napkeleten és napnyugaton: Rajtam

tuam, et salvi érimus. *V.* Excita, Dómine, poténtiam tuam, et veni, ut salvos fácias nos.

Orémus. Flectámus génuá. *R.* Leváte.

Praesta, quaesumus, omnipotens Deus: ut Filii tui ventúra solémnitas, et praeséntis nobis vitae remédia cónferat, et praemia aetérna concédát. Per eúndem Dóminum.

Léctio Isaiáe Prophétae.
(45, 1-8.)

Haec dicit Dóminus christo meo Cyro, cujus apprehéndi dexteram, ut subjiciam ante fáciem ejus gentes, et dorsa regum vertam, et apériam coram eo jánuas, et portae non claudéntur. Ego ante te ibo: et gloriósus terrae humiliábo: portas aereas cónteram, et vectes férreos confringam. Et dabo tibi thesauros absconditos, et arcána secretórum: ut scias quia ego Dóminus, qui voco nomen tuum, Deus Israel. Propter servum meum Jacob, et Israel eléctum meum, et vocávi te nómine tuo assimilávi te, et non cognovisti me. Ego Dóminus, et non est ámplius: extra me non est Deus: accínxi te, et non cognovisti me: ut sclant hi, qui ab ortu solis, et qui ab occidenté, quóniam absque me non est. Ego Dóminus, et non est alter, formans lucem, et

kívül nincsen más! Én vagyok az Úr, és nincs több, ki a világosságot alkottam s a sötétséget teremttem, ki boldogságot szerzek és bajt teremtek; én, az Úr, cselekszem mindezeket! Harmatozzatok, egek, onnan felülről, és csepegjék a felhők az igazat; nyílják meg a föld, és teremje a szabadítót, és legyen egyszerűsmind igazságosság. Én, az Úr, teremtettem őt.

Átvonulásra. (Zs. 79, 3, 2, 3.) Gerjessz fel, Uram, erődöt, és jöjj, szabadíts meg minket. *V.* Figyelmezz Izrael pásztorára: ki Józsefet nyájként vezérled: ki a kerubok felett trónolsz, jelenj meg Efraim, Benjámín és Mánássze előtt.

Ezután van a gyertyavivők

Könyörögjünk. Hajtsunk térdet. *R.* Álljatok fel. Néped imádságait, Urunk, hallgasd meg kegyesen, hogy akik bűneink miatt méltán szenvedünk, kegyes látogatásodból vigaszt meríthesünk. Ki élsz.

Szentlecke Dániel prófétától. (3, 47-51.)

Ama napokban: Azariásal és társaival az Úr angyala leszállt a kemencébe és kiverte a tűz lángját a kemencéből és olyanná tette a kemence belsejét, mintha harmatos szellő fujdogált volna benne. A láng negyvenkilenc könyöknyire kicsapott a kemencéből, s amikor kitört, elégette mind-

creans ténebras, faciens pacem, et creans malum: ego Dóminusfaciens ómnia haec. Rorate caeli désuper, et nubes pluant justum: aperiátur terra, et gérmínet Salvatórem: et justítia oriátur simul: ego Dóminus creávi eum.

Graduale. (Ps. 79, 3, 2 et 3). Excita, Dómine poténtiam tuam, et veni, ut salvos fácias nos. *V.* Qui regis Israel, inténde: qui dedúcis, velut ovem, Joseph: qui sedes super Chérubim, apáre coram Ephraim, Benjámín, et Manásse.

(akolythusok) felszentelése.

Orémus. Flectámus génua *R.* Leváte.

Preces pópuli tui, quaesumus, Dómine, cleménte exáudi: ut, qui juste pro peccátis nostris affligimur, pietátis tuae visitatióne consolémur: Qui vivis.

Léctio Daniélis Prophétae. (3, 47-51.)

In diébus illis: Angelus Dómini descéndit cum Azaría, et sóciis ejus in fornácem: et excússit flammam ignis de fornáce, et fecit médium fornácis quasi ventum roris flantem. Flamma autem effundebátur super fornácem cúbitis quadráinta novem: et erúpit, et incéndit quos réperit

azokat, kiket a káldeusok közül a kemence közelében talált De Azariásékat a tűz egyáltalán nem érintette, sem fájdalmat, sem semmiféle bántódást nem okozott nekik. Ekkor azok mind a hárman egy szájjal dicsérték, magasztalták és áldották Istent a kemencében, mondván:

Itt Deo gratias felelet nélkül rögtön következnek:

Himnusz. (Dániel 3, 52-56.)

Áldott vagy, Urunk, Atyáink Istene! Dicséretreméltó, és dicsőséges mindörökké.

És áldott a te dicsőséges szent neved. És dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Áldott vagy dicsőséged szent templomában. És dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Áldott vagy királyi trónodon. És dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Áldott vagy te istenséged hatalmánál fogva. És dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Áldott vagy, ki a mélységeket szemléled s a kerubok fölött trónolsz. És dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Áldott vagy, ki a szellők szárnyán és a tengerek hullámain jársz. És dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Áldjanak minden anyalaid és szentjeid. És dicsér-

juxta fornacem de Chaldaeis ministros regis, qui eam incendebant. Et non tetigit eos omnino ignis, neque contristavit, nec quidquam molestiae intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant, et glorificabant, et benedicabant Deum in fornace, dicentes:

Hymnus. (Dániel 3, 52-56.)

Benedictus es, Dómine Deus patrum nostrorum. Et laudabilis, et gloriósus in saecula.

Et benedictum nomen glóriæ tuæ, quod est sanctum. Et laudabile, et gloriósum in saecula.

Benedictus es in templo sancto glóriæ tuæ. Et laudabilis, et gloriósus in saecula.

Benedictus es super thronum sanctum regni tui. Et laudabilis, et gloriósus in saecula.

Benedictus es super sceptrum divinitatis tuæ. Et laudabilis, et gloriósus in saecula.

Benedictus es qui sedes super Chérubim, intuens abyssos. Et laudabilis, et gloriósus in saecula.

Benedictus es qui ambulas super pennas ventórum, et super undas maris. Et laudabilis, et gloriósus in saecula.

Benedicant te omnes Angeli, et Sancti tui. Et lau-

jenek és dicsőítsenek mindörökké.

Aldjanak ég, föld, ten-ger és minden, mi bennök van. És dicsérjenek és dicsőítsenek mindörökké.

Dicsőség az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek; a dicséretreméltónak és mindörökké dicsőségesnek.

Miképpen volt kezdetben és van most és lesz mindig, mindörökön örökké. Amen. A dicséretreméltónak és mindörökké dicsőségesnek.

Aldott vagy Urunk, atyáink Istene. És dicséretreméltó és dicsőséges mindörökké.

Itt van az alszerpap (subdiákonus) felszentelése. A szerpap (diákonus) szentelése a következő szentlecke után van, míg a papszentelés maga közvetlenül az evangélium felolvasása előtt történik.

Most mondja a pap: Dominus vobiscum, és ettől kezdve a szokott módon folytatja a misét.

Könyörgés. Isten, ki a három ifjú számára a tűz lángját megenyhítetted, engedd kegyesen, hogy szolgálodat vétkeik tüze meg ne eméssze. A mi Urunk.

(A 2. és 3. könyörgés, u. a., mint ádvent első vasárnapján, 68., 69l.).

Szentlecke Szent Pál apostolnak a Tesszalonikaiakhoz írt leveléből. (II. 2, 1-8.)

Testvérek: Urunknak, Jézus Krisztusnak eljöve-tele és a hozzá való egybe-gyülekezésünk dolgában ké-rünk titeket, ne tántorodjatok el egyhamar a józan fel-fogástoktól és ne riasszon meg titeket sem valami lé-lek, sem beszéd, sem állító-

dent te, et glorificent in saecula.

Benedicant te caeli, terra, mare, et ómnia quae in eis sunt. Et laudent te, et glorificent in saecula.

Glória Patri, et Filio, et Spirítui Sancto. Et laudábili, et glorióso in saecula.

Sicut erat in princípío, et nunc, et semper: et in saecula saeculórum. Amen. Et laudábili, et glorióso in saecula.

Benedictus es, Dómine Deus patrum nostrórum. Et laudábili, et glorióso in saecula.

Oráció. Deus, qui tribus púeris mitigásti flamma ignium: concéde propítius; ut nos fámulos tuos non exúrat flamma vitiorum. Per Dóminum.

Lectio Epistolae beáti Pauli Apóstoli ad Thessalonicén-ses. (II. 2, 1-8.)

Fratres: Rogámus vos per adventum Dómini nostri Jesu Christi, et nostrae congregatiónis in ipsum: ut non cito moveámini a vestro sensu, neque terreámini, neque per spíritum, neque per sermónem, neque per epistolam tamquam per nos

lag tőlünk küldött levél, mintha az Úr napja már közel volna. Senki se ámitson el titeket bármiképpen, mert előbb jönnie kell az elszakadásnak és meg kell jellenie a bűn emberének, a kárhozat fiának, aki ellenszegül és föléje emeli magát mindannak, amit Istennek, avagy isteni tiszteletre méltónak mondunk, úgyannyira, hogy az Isten templomába ül és úgy mutatja magát, mintha az Isten volna. Nem emlékeztek rá, hogy mikor még nálatok voltam, ezt megmondottam nektek? És most tudjátok, mi tartóztatja, míg meg nem jelenik majd a maga idejében. A gonoszság titka ugyanis már munkálkodik, csakhogy annak, aki most még tartóztatja

az útból el kell távollittatnia. És akkor majd megjelenik az a gonosz, akit az Úr Jézus elpusztít majd szájának lehellelével és megsemmisít eljövételének fényességével.

Böjti ének. (Zs. 79, 2-3.)
Figyelmezz, Izrael pásztora: ki Józsefet nyájként vezérel. *Ÿ*. Ki a kerubok felett trónolsz, jelenj meg Efráim, Benjámín és Mánássze előtt. *Ÿ*. Gerjeszd fel, Uram erődöt, és jöjj szabadíts meg minket.

A szent evangélium : Anno quintodécimo, 96. 1.

Felajánlásra. (Zak. 9, 9.)
Felette örvendezzél Sion leánya! Ujjongj Jeruzsálem leánya! Ime, bevonul Királyod, igaz ő és megszabadít.

missam, quasi instet dies Dómini. Ne quis vos seducat ullo modo: quóniam nisi venerit discéssio primum, et revelátus fuerit homo peccáti, filius perditiónis, qui adversátur, et extóllitur supra omne quod dicitur Deus, aut quod cólitur, ita ut in templo Dei sédeat osténdens se tamquam sit Deus. Non retinétis, quod cum adhuc essem apud vos, haec dicebam vobis? Et nunc quid detineat scitis, ut revelétur in suo tēpore. Nam mysterium jam operátur iniquitátis: tantum ut qui tenet nunc, tēneat, donec de médio fiat. Et tunc revelábitur ille iniquus, quem Dóminus Jesus interficiet spiritu oris sui, et déstruet illustratióne advéntus sui.

Tractus. (Ps. 79, 2-3.)
Qui regis Israel, inténde: qui dedúcis, velut ovem, Joseph. *Ÿ*. Qui sedes super Chérubim, appáre coram Ephraim, Bénjamine, et Manásse. *Ÿ*. Excita, Dómine, poténtiam tuam, et veni: ut salvos fácias nos.

Offertorium. (Zach. 9, 9.)
Exsúltasatis, filia Sion, praedica, filia Jerúsalem: ecce rex tuus venit tibi sanctus, et Salvátor.

Csendes imádság. Kérünk, Urunk, tekints megengesztelődve ez áldozati ajándékokra, hogy mind áldozatkészségünknek, mind örök üdvösségünknek hasznára váljanak. A mi Urunk.

(A 2. és 3. csendes imádság ugyanaz, mint ádvent első vasárnapján, 71. l.)

Prefáció a közös, 568. l.

Áldozásra. (Zs. 18, 6-7.)
Mint a hős, ujjongva indul neki útjának: az ég egyik szélén kel föl, és útja annak másik széléig jut el.

Áldozás utáni imádság.
Engedd, kérünk, Urunk Istenünk, hogy e szentséges misztériumok, melyeket megváltásunk megerősítésére rendeltél, mind a jelenben, mind a jövőben javunkra váljanak. A mi Urunk.

(A 2. és 3. áldozás utáni imádság ugyanaz, mint ádvent első vasárnapján, 72. l.)

Ádvent negyedik vasárnapja.

(Stációs-templom: a tizenkét apostol bazillikája.)

Az ádventi bizonyosság vasárnapja. Már az előző vasárnap liturgiájában az öröm hangja csendült fel az Egyház ajkán. Ma a várakozást nyugodttá teszi annak a nagy ténynek a tudata és a belőle fakadó bizonyosság, hogy Krisztus eljött. Ezt hirdeti a szentlecke, de ugyancsak ennek a ténynek a következményére mutat rá az evangélium. A tényekkel ugyanis számolnunk kell. Krisztus eljött és itt él köztünk. Ha ezzel a ténnyel nem számolunk, most önként, kénytelenek leszünk meghajolni előtte, mikor majd eljön másodszer «ítélni eleveneket és holtakat». Ezért csak egy logikus következtetést vonhatunk le: azt, amit az Egyház is hirdet a mai szentmisében Keresztelő Szent János szája által: «Készítsétek el az Úr útját». Itt a legfőbb ideje karácsonyi gyónásunk elvégzésére, hogy tiszta szívvel fogadhassuk Üdvözítőnket. Egész ádvent alatt sokszor gondol továbbá az Egyház a boldog-

Secreta. Sacrificiis praesentibus, quaesumus, Dómine, placátus inténde: ut et devotióni nostrae proficiant, et salutí. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

Communio. (Ps. 18, 6-7.)
Exsultávit ut gigas ad curréndam viam: a summo caelo egressio ejus, et occúrsum ejus usque ad summum ejus.

Postcommunio. Quaesumus, Dómine, Deus noster: ut sacrosáncta mystéria, quae pro reparatióni nostrae munímine contulísti; et praesens nobis remédium esse fácias, et futúrum Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

ságos Szent Szűzre. A mai szentmise énekei szintén öt magasztalják, aki által az Ige testet öltöhetett.

Bevonulásra. (Iz. 45, 8.)

Marmatozzatok egek onnan felülről és csepegjék a felhők az igazat: nyílják meg a föld és teremje a Szabadítót. (Zs. 18, 2.) Isten dicsőségét beszél az egek, és keze művét hirdeti az égbolt. *Ű. Dicsőség...*

Könyörgés. Kelj fel, kérünk, Urunk, hatalmaddal és nagy erőddel sietve jöjj segítségünkre, hogy kegyelmed segítségével által megbocsátó irgalmad siettesse azt, amit bűneink visszatartanak: Ki élsz és uralkodol.

(A 2. és 3. könyörgés u. a., mint ádvent első vasárnapján, 68., 69.1.)

Szentlecke Szent Pál apostolnak a korintusiakhoz írt leveléből. (I. 4, 1-5.)

Testvérek! Úgy tekintsen minket az ember, mint Krisztus szolgálót, és Isten titkainak sáfárait. Itt már megkívántatik a sáfároktól, hogy kiki hűségesnek találtsassék. Nekem azonban legkisebb gondom, hogy ti mondjatok felőlem ítéletet, vagy emberi nap, sőt magam sem ítélem meg magamat. Semmiben sem érzem ugyan magamat bűnösnek, de azért még nem vagyok igazolva; aki pedig megítél engem, az Úr az. Tehát ne mondjatok ítéletet idő előtt, míg el nem jő

Introitus. (Isaí. 45, 8.)

Roráte, caeli, désuper et nubes pluant justum: aperiátur terra, et gérmínet Salvatórem. (Ps. 18, 2.) Caeli enárrant glóriam Dei: et ópera mánuum ejus annúnciat firmaméntum. *Ű. Glória Patri.*

Orátio. Excíta, quaesumus, Dómine, poténtiam tuam, et veni: et magna nobis virtúte succúrre; ut per auxiliúm grátiae tuae, quod nostra peccáta praepédiunt, indulgéntia tuae propitiatiónis accéleret: Qui vivis.

Léctio Epistolae beáti Pauli Apóstoli ad Corínthios. (I. 4, 1-5.)

Fratres: Sic nos existímet homo ut ministros Christi, et dispensatóres mystériórum Dei. Hic jam quaerítur inter dispensatóres, ut fidélis quis ínveniátur. Mihi autem pro mínimo est, ut a vobis júdicer, aut ab húmáno die: sed neque mépsum júdico. Nihil enim mihi cóncíus sum: sed non in hoc justíficátus sum: qui autem júdicat me, Dóminus est. Itaque nolíte ante tempus júdicáre, quoadúsque véníat Dóminus: qui et illumínábit abscóndíta tenebrárum, et manifestábit consí-

az Úr, ki a sötétség titkait is megvilágítja, és a szívek szándékait is nyilvánosságra hozza, és akkor dicsérete leszen kinek-kinek az Istentől.

Átmenetre. (Zs. 144, 18 és 21.) Közel van az Úr mindazokhoz, akik segítségül hívják: mindazokhoz, kik őt őszintén segítségül hívják. *V.* Hirdesse szájam az Úr dicséretét és minden élő áldja szent nevét.

Alleluja, alleluja. *V.* Jöjj, Uram, és ne kés, oldd le népedről, Izraelről bűneinek rabláncát. Alleluja!

✠ **A szent evangélium szakasza** Szent Lukács szerint. (3, 1-6.)

Tibérius császár uralkodásának tizenötödik esztendejében pedig, mikor Pontius Pilátus helytartója vala Judeának, és Heródes negyedes fejedelme Galileának, Fülöp az ő testvére pedig negyedes fejedelme Itureának és Trachonitis tartománynak, és Lizaniás negyedes fejedelme Abilínának, Annás és Kaifás főpapok alatt, lőn az Úr igéje Jánoshoz, Zakariás fiához, a pusztában. És elméne a Jordán egész környékére, hirdetvén a bűnbánat kereszttségét a bűnök bocsánatára, amint írva vagyon Izaiás próféta beszédeinek könyvében: A pusztában kiáltónak szava: Készítsétek az Úr útját, egyenesítsétek az ő ösvényeit. Min-

lia córdium: et tunc laus erit unicuique a Deo.

Graduale. (Ps. 144, 18 et 21.) Prope est Dóminus ómnibus invocántibus eum: ómnibus qui invocant eum in veritate. *V.* Laudem Dómini loquétur os meum: et benedícat omnis caro nomen sanctum ejus.

Allelúja, allelúja. *V.* Veni Dómine, et noli tardáre: reláxa facinora plebis tuae Israel. Allelúja.

✠ **Sequéntia sancti Evangélii** secúndum Lucam. (3, 1-6.)

Anno quintodécimo imperii Tibérii Caesaris, procurante Póntio Piláto Judaeam, tetrárcha autem Galilaeae Heróde, Philippo autem fratre ejus tetrárcha Ituraeae, et Trachonítidis regiónis, et Lysánia Abilínae tetrárcha, sub principibus sacerdotum Anna et Cáipha: factum est verbum Dómini super Joánnem, Zachariae filium, in deserto. Et venit in omnem regió-nem Jordánis, praedicans baptismum poenitentiae in remissionem peccatorum, sicut scriptum est in libro sermónum Isaiae prophetae: Vox clamántis in deserto: Paráte viam Dómini: rectas fácite sémitas ejus: omnis vallis implébitur: et omnis mons, et collis humiliábitur:

den völgy betöltetik, minden hegy és halom megalacsonyítottatik és a görbék egyenesekké lesznek, és a göröngyösek síma utakká; és meglátja minden test az

et erunt prava in directa, et áspera in vias planas: et vidébit omnis caro salutáre Dei.

Isten üdvösségét.

Felajánlásra. (Lk. 1, 28.) Üdvözlégý Mária, malasztal teljes, az Úr vagyón teveled, áldott vagy te az asszonyok között és áldott a te méhednek gyümölcse.

Offertorium. (Luc. 1, 28.) Ave María, grátia plena: Dóminus tecum: benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui.

Csendes imádság. Kérünk, Urunk, tekints megengesztelődve ezen áldozati ajándékokra, hogy mind áldozatkészségünknek, mind örök üdvösségünknek hasznára váljanak. A mi Urunk.

Secreta. Sacrificiis praesentibus, quaesumus, Dómine, placátus inténde: ut et devotióni nostrae proficiant, et salúti. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

(A 2. és 3. csendes imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 71. l.)

Prefáció vasárnap a Szentháromságról, 564. l.; hétköznap a közös, 568. l.

Áldozásra. (Izai. 7, 14.) Ime, a szűz méhében fogan, és fiút szül, és annak neve Emmanuel lesz.

Communio. (Izai. 7, 14.) Ecce Virgo concipiet, et pariet filium: et vocábitur nomen ejus Emmánuel.

Áldozás utáni imádság. Adományaidat magunkhoz véve, kérünk, Urunk, hogy e misztériumban való gyakori részvétel növelje bennünk megváltásunk hatását. A mi Urunk.

Postcommunio. Sumptis munéribus, quaesumus, Dómine: ut cum frequentatione mystérii, crescat nostrae salutis effectus. Per Dóminum nostrum Jesum Christum.

(A 2. és 3. áldozás utáni imádság ugyanaz, mint advent első vasárnapján, 72. l.)

December 24: Karácsony vigiliája.

(Stációs-templom: a Sancta Maria Major bazilika.)

Reményei teljes vágyakozás és derűs, könnyed vidámság jellemzi ezt a napot. Ha nem öltöznék a pap a bűnbánat lila színébe és ha nem lenne böjt, szinte azt hihetnők, hogy meg-

kezdődött karácsony szépséges ünnepe. A biztos tudat, hogy jön az Úr, örömmel tölt el, de az Egyház mégegyszer, az utolsó percben, figyelmeztetni akar, hogy készen várjuk jövetelét. Engeszteljük meg az Urat bűneinkért böjttel és az Egyház imádságával egyesített könyörgésekkel.

Bevonulásra. (Ex. 16, 6-7.)

Ma megtudjátok, hogy eljő az Úr és megszabadít minket: s reggel meglátjátok az ő dicsőségét. (Zs. 23, 1.) Az Úré a föld s ami azt betölti, a földkerekség, és minden lakója. *Ű.* Dicsőség.

Könyörgés. Isten, ki minket megváltásunk évenkénti várásával megörvendeztetsz, add, hogy Egyszülöttedet, kit Megváltónkul örömmel veszünk, mint jövendő bírót is nyugodtan szemlélhessük; a mi Urunkat, Jézus Krisztust, a te Fiadat: Ki veled.

(Ma nincs több könyörgés.)

Szentlecke Szent Pál apostolnak a rómaiakhoz írt leveléből. (1. 1-6.)

Pál, Jézus Krisztusnak szolgálója, meghívott apostol, aki kiválasztatott az Isten evangéliumára — amelyet az Isten előre megígért a szentiratokban prófétái által Fiáról, — aki a testet tekintve Dávid nemzetségéből született, de megtétezt az Isten hatalomban levő Fiának a szentség Lelke szerint a halottaiból való feltámadás által — Jézus Krisztusról, a mi Urunkról; aki által kapunk kegyelmet és apostoli

Introitus. (Exodi 16, 6 et 7.)

Módie sclétis, quia veniet Dóminus, et salvabit nos: et mane videbitis glóriam ejus. (Ps. 23, 1.) Dómini est terra, et plenitúdo ejus: orbis terrarum, et universi, qui habitant in eo. *Ű.* Glória Patri.

Orátio. Deus, qui nos redemptionis nostrae annua exspectatione laetificas: praesta; ut Unigénitum tuum, quem Redemptórem laeti suscipimus, veniéntem quoque júdicem secúri videámus, Dóminum nostrum Jesum Christum Fíllum tuum: Qui tecum.

Lectio Epístolae beáti Pauli Apóstoli ad Romános.

(1, 1-6.)

Paulus, servus Jesu Christi, vocátus Apóstolus, segregátus in Evangélium Dei, quod ante promiserat per prophétas suos in Scriptúris sanctis de Fíllio suo, qui factus est ei ex sémine David sécundum carnem: qui praedestinátus est Fílius Dei in virtúte secúndum spíritum sanctificationis ex resurrectione mortuórum Jesu Christi Dómini nostri: per quem accépimus grátiam, et apostolátum ad obediéndum

tisztséget az összes nemzetteknek nézve, hogy engedelmeskedjenek hit által az ő nevének dicsőségére, akik között vagytok ti is, Jézus Krisztusnak meghívottjai.

Átvonulásra. (Ex. 16, 6-7.) Ma megtudjátok, hogy eljő az Úr és megszabadít minket s reggel meglátjátok dicsőségét. *Ű.* (Zs. 79, 2-3.) Figyelmezz Izrael pásztora: ki Józsefet nyájként vezérel: ki a kerubok felett trónolsz, jelenj meg Efraim, Benjamin és Manassze előtt.

(Az Alleluját csak akkor mondjuk, ha e nap vasárnapra esik.)

Alleluja, alleluja! *Ű.* A holnapi napon eltöröltetik a föld gonoszsága; és fölötünk a világ Megváltója fog uralkodni. Alleluja!

✠ **A szent evangélium szakasza** Máté szerint. (1, 18-21.)

Mikor el volt jegyezve Jézus anyja, Mária Józsefnek, mielőtt egybekeltek volna, úgy találtaték, hogy méhében fogant a Szentlélektől. József pedig, az ő férje, igaz ember lévén, és nem akarván őt elhíresztelni, titokban akarta elbocsátani. Amint pedig ezen gondolkozott, íme az Úr angyala megjelenék neki ál-mában, mondván: József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát; mert ami ő benne fogantatott, a Szentlélektől vagyon. És flat fog szülni, kit Jézus-

fidei in ómnibus géntibus pro nómine ejus, in quibus estis et vos vocáti Jesu Christi Dómini nostri.

Graduale. (Exod. 16, 6 et 7.) Hódie sciétis, quia véniet Dóminus, et salvábit nos: et mane vidébitis glóriam ejus. *Ű.* (Ps. 79, 2-3.) Qui regis. Israel, inténde: qui dedúcis, velut ovem, Joseph: qui sedes super Chérubim, appáre coram Ephraim, Bénjamin, et Manásse.

Alleluja, alleluja. *Ű.* Crástina die delébitur iniquitas terrae: et regnábit super nos Salvátor mundi. Alleluja.

✠ **Sequéntia sancti Evangelii** secúndum Mattheum. (1, 18-21.)

Cum esset desponsáta mater Jesu María Joseph, ántequam convenirent, invénta est in útero habens de Spíritu Sancto. Joseph autem vir ejus, cum esset justus, et nollet eam tradúcere, voluit occúlte dímittere eam. Haec autem ec cogítante, ecce Angelus Dómini appáruit in somnis ei, dicens: Joseph, filli David, noli timére accipere Mariam conjugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spíritu Sancto est. Páriet autem filium, et vocábis nomen ejus Jesum: ipse enim salvum

nak fogsz nevezni, mert ő szabadtja meg népét bűneitől. | fáciat pópulum suum a peccatis eorum.

(Ha e nap vasárnapra esik, akkor Credo is van.)

Felajánlásra. (Zs. 23, 7.)
Tárujlatok fel, hatalmas kapuk: tárujlatok fel, örök kapuk, hadd vonuljon be a dicsőség királya.

Offertorium. (Ps. 23, 7.)
Tóllite portas, principes, vestras: et elevámini portae aeternáles, et introíbit Rex glóriæ.

Csendes imádság. Add meg nekünk, kérünk, mindenható Isten: hogy amint Fiad imáandó születésnapjára előkészülünk, úgy az ő örök ajándékait is örömmel fogadjuk: Ki veled.

Secreta. Da nobis, quaesumus, omnipotens Deus: ut, sicut adoránda Fílii tui natalícia praevenímus, sic ejus múnera capiámus sempitérna gaudéntes: Qui tecum.

Prefáció vasárnap a Szentháromságról, 564. l.; hétköznap a közs, 568. l.

Áldozásra. (Iz. 40, 5.)
Megnyilvánul majd az Úr dicsősége és meglátja minden test a mi üdvözítő Istenünket.

Communio. (Isaí. 40, 5.)
Revelábitur glória Dómini: et vidébit omnis caro salutáre Dei nostri.

Áldozás utáni imádság.
Add meg nekünk, kérünk, Urunk, hogy egyszülött Fiadnak, ki e mennyei misztériumban ételünk és italunk, születéséről megemlékezve felújuljunk: Ugyanazon a mi Urunk.

Postcommunio. Da nobis, quaesumus, Dómine: unigéniti Fílii tui recensíta nativitáte respiráre; cujus caelésti mystério páscimur et potámur. Per eúmdem Dóminum nostrum Jesum Christum.

